

הכנסת יוסי שריד ואשתו דורית, רופא הלב הפרופסור דני גור, איש הטלוויזיה מני פאר ואשתו קרני. קרני ידועה כתומכת הליכוד. היא נמ' צאת בכיכר - היא אומרת - כי היא מרגישה מועזת, כאדם וכאורה, ללא כל קשר לדיעותיה הפוליטיות. יחד אתה נמצאים בכיכר אנשי ליכוד נוספים, שבאו להשתתף בעצרת האבל. צעיר מהתחיה, המספר כי הוא בא ל- הודהות עם אנשי שלום עכשיו, מבקש מאורגד ורדימון, חבר שלום עכשיו, לה- סיר את אחד השלטים המדבר בגנות חבר- הכנסת חיים דרוקמן. זהו אחד המקרים הבודדים בכיכר שבו לא שוחחו בלחש. אמרגנית דרום אמריקאית בשם ליליאן שוך אומרת בלחש: "ככה זה התחיל באורוגוואי, כשזה התחיל שם, החלטתי לעלות לישראל. לא העליתי בחלומות הכיגרועים שלי שזה ירדוף אותי גם כאן".

נאב על פניה של הנערה הצעירה, אנשים שלא שמעו את שמו של אמיל לא יכלו להסתיר דמעותיהם.

מי האמין שזה ירדוף את ליליאן שוך עד לכאן? ברנעים אלה, קשה שלא להיזכר בנבואתו של הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, החוזר ומתריע מאז מלחמת ששת הימים על תהליך שיוביל למלחמת- אחים.

הביטוי "הם ואנחנו" הופך להיות ממשית התחושה הקשה של פירוד בעם תופסת עכשיו יותר מאשר בכל זמן אחר. קשה להתחמק מהמחשבה מה היה קורה, אילו מישו היה זורק רימון על המחנה שלהם. הם לא היו עומדים שותף קים ואילמים מכאב בכיכר. הם היו מת- סרצים באלימות שאי אפשר לעצור אותה, הכאב על אמיל, שעד לפני שעה וחצי לא ידענו על קיומו, הוא גדול, מה יסי בירו לבתו הקטנה בת ה-5, כשתשאל: למה מת אבא שלי?

במרכז האלפים

הכיכר, חלקם נשאו אותם בידיהם. כרזות כמו, הדמוקרטיה בנפשנו, "לא עוד אלימות מילולית". כרזות פשוטות כמו "אמיל זל" וסביבן גרעין של אנשים, שסביבו התקבצו האלפים. במרכזו כיכר מלכיים ישראל התקבצו נושאי הכרזות ו- הדליקו את נרות הזיכרון. הם הניחו את הנרות על ריצפת

הפרופסור דני גור, רופא הלב שאינו מר- בה להשתתף בהפגנות, בא גם הוא אל כיכר מלכיים ישראל והצטרף אל ההמון.

לאט לאט מתאספים בכיכר. הגרות מת- חילים לדעוך, החלב נשפך על הידיים ועל הריצפה. בקצה הכיכר ניצבת טבעת שוטרים המאבטחים את המי שמרת שהת- ארגנה באורח כל-יך ספונטאני. השוטרים מביטים בקהל האבלים בעיניים משתומ- מות. "אף פעם לא השתתפתי בהפגנה שכזאת", ממלמל קצין בכיר במישטרת תל-אביב, "אף פעם לא שמעתי דממה כל-יך רועמת". השעה 2 לפנות בוקר. אנשים ממשוכים להגיע לכיכר. אנשים שיצאו ממיטותיהם החמות אינם יכולים לישון הלילה. זהו ליל-שימורים. לא יגום ולא ישן שומר הדמוקרטייה של מדינת ישראל. אל הכיכר מגיעה חבורה של עיתונאים זרים וכמה חברי הפרלמנט האירופי. הם מביטים בהשתאות על האנשים היושבים על הריצפה, לצד הגרות והשלטים. באוויר עומדת תחושה כבדה, החשש מפני המחר, תחושה של חרדה ופחד מפני הירידות איומה שעלולה להתרחש אם לא יוצב מייד הסכר. הגרות דולקים ובמרכז הכיכר עדיין שרים שירי תנועות-הנוער, או למה ה- פחד הזה ולמה התחושה הקשה הזו, שעם ישראל נחלק היום לשניים, ולמה התחושה הקשה הזו שזו רק ההתחלה, ומי יודע מי יהיה הקורבן הבא אחרי אמיל גריני- שרית ישי? צחיני?

